

p-Government: philosophy and government

Universiteit Leiden
CampusDenHaag.nl

Campus Den Haag

Sinds 1999 heeft de Universiteit Leiden een vestiging in Den Haag: Campus Den Haag. Den Haag als politiek en bestuurlijk hart van Nederland is de perfecte plaats om Leidse expertise en Haagse kwaliteiten samen te laten komen. Campus Den Haag kent een veelzijdig palet aan activiteiten op academisch niveau. Zo biedt Campus Den Haag professionals de mogelijkheid in de avonduren een opleiding in de richting van Rechtsgeleerdheid, Politicologie of Bestuurskunde te volgen. Ook worden regelmatig lezingen georganiseerd. Verder ontwikkelt Campus Den Haag onderwijsprogramma's op maat voor opdrachtgevers in de publieke sector en leergangen met open inschrijving. Inmiddels hebben al honderden professionals een In Company programma bij Campus Den Haag gevolgd. Campus Den Haag beschikt over verschillende onderwijszalen in het centrum van de stad, nabij het Binnenhof.

Campus Den Haag.nl

Universiteit Leiden
Campus Den Haag

Lange Houtstraat 5-7
2511 CV Den Haag

Lange Voorhout 44
2514 EG Den Haag

Telefoon 070 302 10 70
info@campusdenhaag.nl
www.campusdenhaag.nl

p-Government: Filosofie en de grenzen van de liberale democratie

Overheidsambtenaren, bestuurders of adviseurs worden regelmatig teveel in beslag genomen door hun dagelijkse agenda om systematisch te reflecteren op de publieke sector. De eisen die aan de overheid worden gesteld veranderen voortdurend. Het dominante managementdenken schiet tekort om actuele problemen te bestuderen.

Het toenemende wantrouwen jegens de politiek en de roep om inkrimping van de overheid beïnvloeden de verwachtingen die burgers van ambtenaren hebben. De integriteit van de overheid staat ter discussie en taken worden op afstand gezet. Daarnaast zijn er ontwikkelingen als de globalisering, de groeiende invloed van Europa en toenemende interetnische spanningen waarvoor een beroep wordt gedaan op Den Haag. De omgevingsfactoren

veranderen steeds sneller, hetgeen de overheid ertoe dwingt zichzelf telkens opnieuw uit te vinden. Dat maakt het dagelijkse werk van elke overheidsambtenaar en bestuurder steeds complexer.

Meegroeien vergt bezinning

Een moderne ambtenaar groeit mee met deze ontwikkelingen. Van hem wordt verwacht dat hij, naast vakinhoudelijke expertise, kennis heeft van de overkoepelende thema's. Hij is in staat om over de grenzen van het eigen vakgebied heen te kijken. Dat vereist antwoorden op vragen als: Wat is de plaats van de Nederlandse overheid in de samenleving? Wat mogen burgers van de overheid verwachten? Wat is de rol van Nederland in Europa, en zelfs in de wereld? Welke invloed hebben deze vragen op mijn werkomgeving? En hoe integreer ik dit alles in mijn werk? Al deze vragen vergen bezinning op het dagelijks werk en het ontwikkelen van een perspectief op de plaats en taken van de overheid.

Reflectie op basis van grondbeginselen

De leergang *p-Government* maakt reflectie mogelijk door inzichten uit filosofie, economie en politieke- en bestuurswetenschap te integreren tot een brede theoretische visie op het wezen en het functioneren van de overheid en het openbaar bestuur. Door vanuit verschillende invalshoeken maatschappelijke vraagstukken te bestuderen laten deze zich beter doorgronden. Daarbij biedt de leergang tal van aanknopingspunten met de praktijk: er is ruimte voor het inbrengen van dagelijkse thema's en dilemma's.

p-Government maakt reflectie mogelijk

Het zwaartepunt van *p-Government* ligt bij het thema liberale democratie. Nederland is in grote lijnen een liberale democratie. In de klassieke opvatting van dit begrip zijn er absolute individuele grondrechten die de privé-sfeer rond het individu beschermen. In de praktijk ligt de nette tweedeling tussen privé en publiek op allerlei gebieden onder vuur. In de leergang *p-Government* buigt u zich samen met de docenten opnieuw over de bronnen van de klassieke traditie. Aan de hand van een aantal moderne ontwikkelingen en *case studies* worden de spanningen zichtbaar tussen enerzijds de liberale grondbeginselen en anderzijds de democratische uitgangspunten van onze rechtstaat. Delen van de leergang worden in het Engels gegeven.

Onderwijsfilosofie

De onderwijsfilosofie van Campus Den Haag gaat uit van een actieve inbreng van cursisten. U werkt zelfstandig aan opdrachten en gaat daarnaast in debat met andere cursisten. U leert van docenten én van uw medecursisten. U staat open voor verschillende visies op diverse maatschappelijke thema's en denkt na over de filosofische achtergronden daarvan. Om de leergang zo goed mogelijk te voltooien bent u bereid de voorgeschreven literatuur te bestuderen en, eventueel samen met uw medecursisten, presentaties en opdrachten voor te bereiden. Reken daarbij op een voorbereiding van twee tot drie dagdelen per module. Aan het einde van deze leergang bent u in staat zelfstandig de filosofische, politieke en economische achtergronden bij

Vijf redenen om te kiezen voor de leergang p-Government van de Universiteit Leiden bij Campus Den Haag

- 1) Hedendaagse problemen vereisen meer dan simpel managementdenken
- 2) Unieke combinatie van de vakgebieden filosofie, politiek, bestuur en economie in hun onderlinge samenhang
- 3) Onderwijs door wetenschappers van de Universiteit Leiden, gerenommeerde (buitenlandse) gastdocenten en toonaangevende practitioners
- 4) Reflectie op actuele thema's binnen de hedendaagse discussie over de toekomst van de Nederlandse rechtsstaat
- 5) Inbreng van vraagstukken uit uw dagelijkse werkzaamheden

discussies rond de liberale democratie te herkennen. U kunt dit inzicht toepassen op de alledaagse praktijk van beleidsvorming en – advisering. U kunt daarbij boven de waan van de dag uitstijgen en een inhoudelijke langetermijnvisie ontwikkelen. Kernwoord hierbij is *reflectie* op de werkpraktijk.

Doelgroep

U bent geïnteresseerd in de overkoepelende thema's die ten grondslag liggen aan de dagelijkse werkpraktijk. Het snijvlak van filosofie, politiek en economie raakt en beïnvloedt uw werkzaamheden. U werkt bij een overheidsorganisatie, verzelfstandigde dienst, een adviesbureau of in het maatschappelijk middenveld. U beschikt over een universitair diploma en hebt minimaal drie jaar werkervaring. Daarnaast bent u op zoek naar inhoudelijke verbreding en verdieping van uw kennis. Tenslotte bent u geïnteresseerd in actuele vraagstukken als de multiculturele samenleving, globalisering en de verzorgingsstaat.

Overzicht programma

De leergang bestaat uit een introductiebijeenkomst, drie modules van elk twee aaneengesloten dagen en een afsluitende conferentie. Tussen de modules in ligt telkens een periode van enkele weken, zodat u voldoende gelegenheid hebt om zich voor te bereiden en aan uw opdrachten te werken. De gehele leergang beslaat drie maanden.

Introductiebijeenkomst

Tijdens de introductiebijeenkomst wordt uitleg gegeven over het programma en kunt u kennismaken met uw medecursisten. Daarnaast geeft een vooraanstaand wetenschapper een gastcollege over het thema 'democratie' en worden de eerste opdrachten uitgereikt.

Module 1

Constitutionalisme

Als burgers de vraag krijgen voorgelegd in welke staats- of regeringsvorm zij leven, dan zullen zij antwoorden dat Nederland een democratie is. Een enkeling vindt misschien dat we in een constitutionele monarchie leven. Ook het antwoord van deze enkeling verdient het serieus genomen te worden. We leven immers in wat politiek filosofen een *liberale* democratie noemen, en één van de belangrijke kenmerken daarvan is dat de dreigende tirannie van de meerderheid wordt getemperd door constitutionele mechanismen. Klassieke vrijheidsrechten en een stelsel van *checks and balances* zijn integraal onderdeel van deze staatsvorm. Daarom wordt zij ook wel 'constitutionele democratie' genoemd. Het doel van deze module is de spanningen die in het begrip liberale of constitutionele democratie opgesloten liggen helder te krijgen. Daartoe worden teksten van belangrijke denkers bestudeerd, waarvan John Locke, Montesquieu en James Madison niet de minsten zijn. De module beoogt een analyse te geven van het conflictpotentieel van onze hedendaagse regeringsvormen, en te bekijken welke mogelijkheden er zijn om met onze constitutionele erfenis in het reine te komen.

Module 2

De minimale staat

Wat is de ideale grootte van de staat? Hoever mag zijn invloed reiken? Deze vragen staan centraal in de tweede module. We bestuderen een aantal oude en hedendaags klassieken die daar een uiterst terughoudend antwoord op hebben gegeven.

Grondlegger van de visie dat de ideale staat een minimale staat is, is Adam Smith. Hij betoogde in *Wealth of Nations* (1776) dat zo'n minimale staat grote economische voordelen biedt. Vervolgens kijken we naar de grootste propagandist van de minimale staat in de 19^e eeuw, Frederic Bastiat. Zijn boek *The Law* geeft een ethische motivering van hetgeen de overheid wel en niet moet doen.

Nobelprijswinnaar Friedrich Hayek deed vanuit ethisch en economisch perspectief in de 20^e eeuw hetzelfde met zijn weerlegging van de welvaartsstaat. James Buchanan geeft de motivering voor onze tijd, de tijd na de val van het communisme.

Module 3

Vrijheid en gelijkheid

In het eerste deel van de module gaan we in op de vraag wat precies onder vrijheid wordt verstaan. In 1989, na de val van de Berlijnse Muur, werd triomfantelijk gesteld dat het liberalisme had gewonnen. Nog geen twintig jaar later zei André Rouvoet dat afscheid is genomen van het kille vrijheidsideaal van het liberalisme. Wat is precies dat liberale vrijheidsideaal? Wat schuilt er achter de verdeeldheid over de wenselijkheid van deze waarde? Het tweede deel is gewijd aan de andere centrale waarde van de moderne liberale democratie: gelijkheid. Wat wordt binnen het liberaal-democratische gedachtegoed bedoeld met gelijkheid? Hoe wenselijk is een dergelijke gelijkheid eigenlijk?

Tenslotte gaan we in op de vraag of vrijheid en gelijkheid wel verenigbaar zijn. Is er geen sprake van een fundamentele spanning tussen deze beide idealen? Of is een combinatie mogelijk die geen afbreuk doet aan elk van de beide waarden? Aan de hand van twee invloedrijke politieke denkers, John Stuart Mill en John Rawls, wordt nagegaan wat de rol van ‘vrijheid’ en ‘gelijkheid’ is in onze tijd.

Module 4

Afsluitende conferentie

Tijdens de afsluitende conferentie kunt u met uw medecursisten in debat gaan over een aantal prikkelende stellingen. Daarnaast presenteren de cursisten de uitkomsten van een door henzelf gekozen en uitgevoerde opdracht. Een *key-note speaker* sluit de conferentie af met een lezing over een actuele ontwikkeling binnen de liberale democratie.

Kerndocenten:

DR. B.J.E. VERBEEK:

Universitair docent ethiek en politieke filosofie

“Filosofie heeft de reputatie ver weg te staan van de praktijk en gespeend te zijn van ieder praktisch inzicht. De cursus *p-Government* bewijst overduidelijk het tegendeel.”

DR. P. NIEUWENBURG:

Universitair hoofddocent politieke filosofie

“Door alle holle retoriek van dynamiek, innovatie en flexibiliteit gaat het zicht verloren op de onderliggende continuïteiten in politiek en beleid. Door de waan van de dag te negeren en in de diepte te gaan, dringen we door tot deze essentiële verbanden.”

DR. A.R. LEEN:

Universitair docent economie

“Met het idee van een minimale staat zijn we klaar tenzij we kunnen demonstreren en duidelijk maken dat oog hebben voor een sociaal probleem niet gelijk staat met een overheid die een oplossing moet bieden.”

Praktische informatie

Locatie, data en kosten

De leergang *p-Government* wordt gegeven bij Campus Den Haag van de Universiteit Leiden. Campus Den Haag beschikt over twee panden in het centrum van Den Haag (Lange Voorhout 44 & Lange Houtstraat 7). Voor de cursusdata, de cursusbijdrage en inschrijvingen verwijzen we u naar de website van Campus Den Haag, onder het kopje InCompany (www.campusdenhaag.nl). De kosten bedragen € 3.495,- (prijspeil 2007). Bij voltooiing van de leergang ontvangt u een certificaat van de Universiteit Leiden.

Inschrijving

Het maximum aantal deelnemers bedraagt 20. De toelatingseisen zijn een voltooide universitaire opleiding en minimaal drie jaar werkervaring. Gelieve ten bewijze hiervan een kort cv toe te voegen. Voor meer informatie of voor het opvragen van een inschrijfformulier kunt u contact opnemen met de verantwoordelijke programma manager: 070 302 10 70, incompany@campusdenhaag.nl.

Annulering

Bij onvoldoende belangstelling behoudt de Campus Den Haag zich het recht voor de opleiding uit te stellen of af te gelasten. In dat laatste geval wordt het cursusgeld volledig gerestitueerd.

Colofon

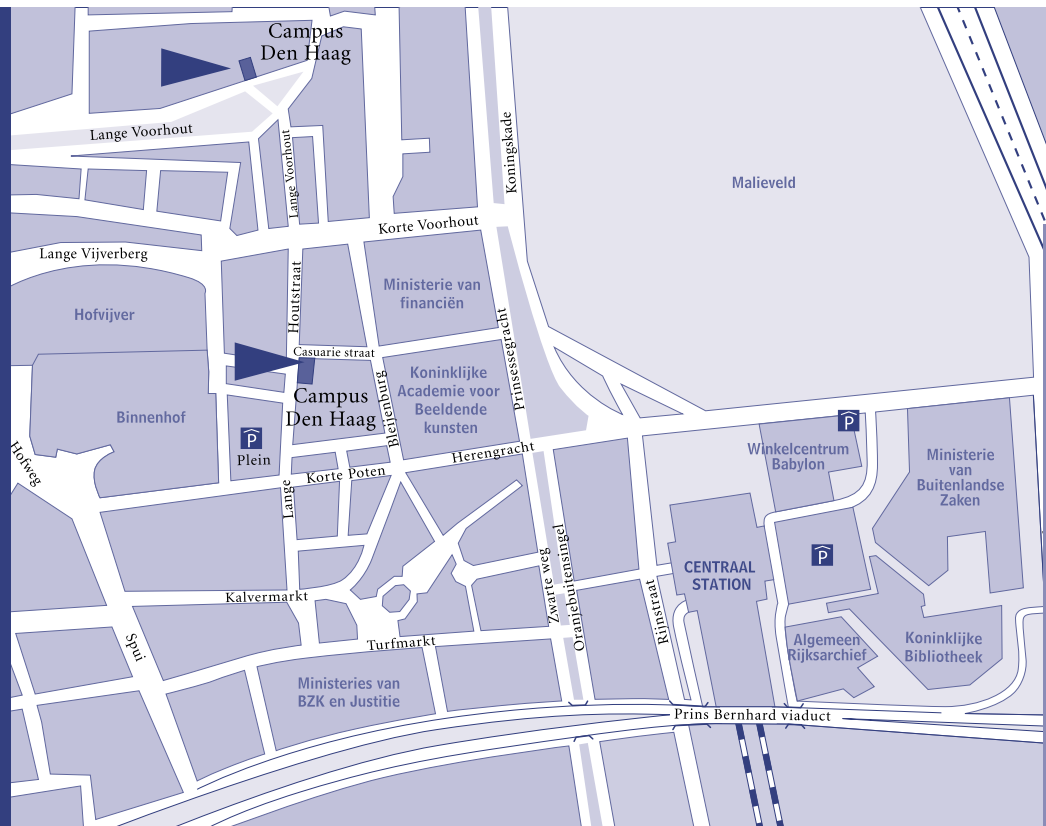
Vormgeving

Ratio Design, Haarlem

Druk

Drukkerij Groen, Leiden

Najaar 2007

Universiteit Leiden
Campus Den Haag
Postbus 13228
2501 EE Den Haag
Telefoon 070 302 10 70
info@campusdenhaag.nl
www.campusdenhaag.nl

CampusDenHaag.nl